

IC|21

2021

Informe

Impacte econòmic de la COVID-19 en els sectors culturals

Informe de resultats de l'any 2020



Generalitat
de Catalunya

Co NC A

Consell Nacional
de la Cultura i de les Arts

Índex

2	Pròleg
5	1. Introducció
6	2. Objectius
7	3. Metodologia 3.1. Marc conceptual 3.2. Volum de negoci dels dominis culturals – 2018 3.3. Assumpcions del model d'estimació. 3.4. Cronologia de la pandèmia.
15	4. Principals resultats 4.1. Estimació global de l'impacte econòmic de la covid-19 4.2. Arts escèniques i musicals 4.3. Audiovisual i multimèdia 4.4. Llibres 4.5. Patrimoni, museus, arxius i biblioteques 4.6. Activitats de fotografia, disseny i creació artística
30	5. La digitalització de la cultura
32	6. Consideracions finals
33	7. Bibliografia
34	Annex - Pla de treball

Pròleg

L'ECONOMIA DE LA CULTURA DURANT EL PRIMER ANY DE PANDÈMIA. MANCANCES, IDEES I DADES

L'esclat de la covid-19 a principis del 2020, la greu afectació que ha tingut entre la població i les mesures —fins aleshores inèdites en la nostra societat— amb què va ser necessari fer-hi front han comportat una situació generalitzada de pèrdua econòmica entre els diferents sectors que integren l'ecosistema cultural de Catalunya. El confinament i les restriccions presencials han estat dues mesures adoptades amb caràcter dràstic durant els primers mesos de 2020. Posteriorment, les mesures preses han oscil·lat entre una tímida obertura i una relativa permissivitat fins a assolir estàndards d'aforaments més o menys consolidats. Les diferents onades de la pandèmia, que en el moment de la presentació d'aquest estudi arriben a la quarta, demostren que ni el problema sanitari està resolt ni les campanyes de vacunació es realitzen a un ritme que mostri la seva eficàcia en termes generals entre la totalitat de la població.

Els sectors culturals de Catalunya arrossegaven encara les conseqüències de la crisi de finançament que va esclatar el 2008 sense que haguessin estat resoltes mancances endèmiques de tota mena, en especial les relatives al finançament de la cultura en els vessants públic i privat, d'una banda, i les referents a les condicions de treball i desenvolupament dels artistes i de les arts, d'altra banda. Les indústries, el medi associatiu, les infraestructures i els serveis palesaven precarietats de diversa tipologia. No obstant això, alguns dels sectors havien iniciat una recuperació ascendent, mentre que d'altres han emergit amb tot el seu potencial en plena pandèmia. Entre els primers, hi ha les indústries editorials i del videojoc, i entre els segons, els productes digitals del medi cultural, que cal estendre i aplicar en tots els àmbits. A mesura que aquests s'han ofert en la modalitat d'accés universal i públic, s'han posat de manifest diverses problemàtiques, a més de l'existència d'una encara notable bretxa digital, com són els drets de propietat intel·lectual. La reducció de la digitalització de la cultura únicament a l'àmbit dels concerts, els festivals, el teatre i la dansa que proposa el present estudi és indicativa del pes de la digitalització de les respectives indústries, però s'han obviat el fort increment de la lectura a les biblioteques catalanes i l'esforç realitzat per oferir en format digital el contingut de museus, col·leccions d'art i arxius d'índole ben diversa.

Arribada la pandèmia i els seus efectes, conseqüències i circumstàncies, el CoNCA, que el juliol de 2019 havia iniciat la seva tercera etapa, es va posar al servei de les necessitats dels sectors i va modificar el seu full de ruta per emprendre accions concretes dins del seu abast competencial. La primera va ser l'obertura del Canal Emergència Cultura l'abril de 2020 (<https://conca.gencat.cat/ca/ambits-dactuacio/accions-covid/canal-demergencia-cultural/>), que durant dos mesos va atendre i acompanyar les qüestions plantejades per dos centenars de persones i entitats orientades a resoldre els problemes econòmics sorgits arran de la pandèmia. Gairebé simultàniament, el CoNCA va encarregar a cent cinquanta persones del medi cultural i de diferents generacions, estètiques i professions un text d'opinió sobre com imaginaven i desitjaven que fos la cultura l'endemà de la pandèmia. Les seves opinions es van difondre a través del web del CoNCA (<https://conca.gencat.cat/ca/ambits-dactuacio/accions-covid/-150-veus/>) i actualment configuren una de les publicacions recents de la institució. Ara ja sabem que l'endemà encara no ha arribat, però que les circumstàncies i pràctiques són prou diferents de les de fa un any.

Una tercera decisió del CoNCA va ser el manteniment de contacte continuat entre entitats, institucions i sectors afectats d'una manera o d'una altra, el qual, entre altres propostes i demandes a les administracions, es va concretar en la realització d'un estudi que permetés quantificar els danys econòmics que la covid-19 havia infligit. El compromís del CoNCA va ser el d'acceptar promoure un estudi econòmic orientat a aconseguir les dades tan aproximades com fos possible de les pèrdues, per bé que cal tenir en compte que a hores d'ara el recull i l'elaboració de dades dels sectors culturals no són ni complets ni sistematitzats ni homologables. Amb tot, es va assumir el risc, amb el resultat visible que mostra el present estudi, ja que la importància de les xifres és innegable i imprescindible. Podria semblar que l'encàrrec per part del CoNCA hauria estat focalitzat únicament a aspectes relatius a l'economia de la cultura i al valor econòmic que genera i que rep. Aquest és un vessant important, essencial per a diversos sectors, però precisament la pluralitat de l'ecosistema cultural exigeix una visió més àmplia i un marc general i inclusiu que atorgui visibilitat a aspectes menys evidents però no menys importants, com és la creació artística i cultural. Per dues raons: perquè sense creació no hi ha indústria i perquè una mirada social al medi cultural no té en compte únicament el concepte de consum, sinó també el de participació i de comunitat. Tot i que aquest estudi té un caràcter eminentment econòmic, el seu rerefons i el pensament estratègic del CoNCA comprenen la mirada més àmplia. D'aquí sorgeixen algunes consideracions que s'exposen en aquesta presentació.

Un cop definits els principis dels continguts, l'estudi, realitzat per un equip tècnic format per membres del Departament de Cultura de la Generalitat (Gabinet Tècnic i ICEC), el CoNCA i l'empresa D'EP Institut, s'ha desenvolupat al llarg de l'any 2020. Va ser aprovat, no sense debat, pel Plenari del CoNCA.

L'estudi aplega la pràctica totalitat de les dades sobre l'afectació econòmica dels sectors consultades fins al tancament de l'estudi, a inicis de 2021. Sobre les dades, però, cal fer algunes puntualitzacions. En primer lloc, la varietat estructural i circumstancial dels sectors i de l'ecosistema impedeix l'establiment d'indicadors comuns corresponents al que fora el principi del lucre cessant. Per tant, cada sector ha establert el càlcul de les pèrdues econòmiques d'acord amb la seva idiosincràsia, però no tots ho poden fer així. Un exemple és el dels creadors culturals —artistes visuals o escriptors, per exemple—, i un altre és el del medi associatiu i la cultura popular, sobre el qual, a més, no es disposa de dades al moment del tancament del present estudi. I, encara, pel que fa a pèrdues de museus i monuments patrimonials, no només cal pensar en la manca de públics, sinó també en la manca de projectes, programació i activitats que haurien donat ocupació a diversos professionals relacionats amb el medi cultural, com ara escenògrafs, dissenyadors i gestors de diversos àmbits, que no sempre són finançats amb diner públic. En segon lloc, la manca d'informació i de dades sobre la totalitat dels sectors en el territori del país afecta, i no pas poc, les possibilitats de detectar el conjunt de pèrdues reals. En tercer lloc, es fan constar els àmbits dels quals els redactors de l'estudi adverteixen explícitament que no s'han pogut incorporar dades, com són el medi associatiu i les escoles de dansa i música —per extensió, cal incloure-hi també les d'altres ensenyaments artístics.

Pel que fa a les pèrdues, manques d'ingressos i dificultats econòmiques que han afectat de manera notable la situació personal dels artistes i creadors culturals i que en el present estudi queden diluïts o en un segon terme, cal fer constar que han comportat la total prioritització de l'Estatut de l'Artista en el full de ruta del CoNCA de 2020 i 2021. Per bé que aquest no és el text on cal entrar en detalls, s'ha de fer palès que la precarietat dels artistes i dels creadors s'ha mostrat amb cruïda al llarg de la pandèmia

i ha posat en evidència el retard de l'Estat espanyol i també de Catalunya a dotar els protagonistes de la creació artística considerada en el sentit més ampli dels mateixos drets laborals, sindicals i socials de la resta de treballadors. Les 36 propostes per a la millora de la condició professional en el món de la cultura (https://conca.gencat.cat/ca/detall/publicacio/IC5_pub_36_propostes_millora_professional), que el CoNCA va elaborar el 2014, ha constituït el document inicial per al desenvolupament d'estudis sectoritzats amb propostes que requereixen i han obtingut un ampli consens per part dels creadors, associacions i sectors afectats.

Tornant a les dades, els esculls detectats en el present estudi sobre *l'Impacte econòmic de la covid-19 en els sectors culturals de Catalunya 2020* s'esmenaran tant com sigui possible en la seva continuïtat de 2021. Com a conseqüència es dedueix —i cal insistir en aquesta idea— que el contingut final que aquesta edició aporta és significatiu sobre les pèrdues, però que aquestes en realitat són encara més grans i no sempre assimilables al lucre cessant.

Malgrat les limitacions expressades, el CoNCA considera que cal fer públic i accessible aquest estudi com un primer graó en la comptabilització de l'impacte econòmic de la pandèmia al llarg de 2020, tant per la voluntat de donar accés universal a tots els estudis i informes portats a terme com per la necessitat no només de conèixer amb la millor aproximació possible la quantificació de les pèrdues, sinó també de detectar precisament les mancances que ara i aquí existeixen del coneixement dels sectors culturals. En aquest sentit, la posada en marxa de l'Observatori de polítiques culturals per part del CoNCA en format mancomunat amb altres administracions ha de servir per anar canviant les llacunes d'informació existents per dades fiables, així com per detectar on cal incidir per obtenir més informació i més completa.

L'estudi sobre *l'Impacte econòmic de la covid-19 en els sectors culturals de Catalunya 2020* arriba quan ja s'ha produït la quarta onada de la pandèmia i, consegüentment, una situació que aboca de nou els sectors culturals de Catalunya a incerteses en el millor dels casos i a crisis no gens desitjables. Per tant, és important anar aprenent sobre la marxa les lliçons que la situació ens obliga a afrontar i, sobretot, és important anar destriant les estratègies per salvar l'ecosistema cultural de possibles desastres alhora que trobar noves vies de creixement i desenvolupament. El repte és, doncs, doble i el que cal que hi posem per part de tots plegats és informació, coneixement, reivindicació, treball, coratge i la voluntat d'afrontar tants canvis com el futur ens demana. En definitiva, convertir els reptes en oportunitats viables.

Vinyet Panyella

Presidenta del Consell Nacional de
la Cultura i de les Arts

1. Introducció

Des del 13 de març de 2020, moment en què s'anuncià l'estat d'alarma al nostre país, la COVID-19 no només ha tingut un fort impacte en l'àmbit sanitari, sinó que també ha colpejat amb força tots els àmbits de la nostra societat fins avui dia. Aquest impacte ha anat acompanyat d'una greu crisi social i econòmica, de la qual es desco-neix encara la durada.

Un dels àmbits més perjudicats ha estat, sens dubte, el cultural, obligat a confi-nar-se i desconfinar-se intermitentment, depenent dels pics de la pandèmia, fet que ha impossibilitat en molts casos la feina d'alguns professionals les activitats dels quals requereixen presencialitat. Tot i així, com es veurà a continuació, el sector de la cultura engloba múltiples subsectors que han presentat comportaments ben diferenciats al llarg de la crisi sanitària.

En aquest context, i amb la incertesa de quan acabarà la crisi sanitària, el Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA) ha proposat elaborar el present informe tècnic, que permet fer una primera aproximació a l'estimació de l'impacte econòmic de la COVID-19 en els sectors culturals. Aquest treball tècnic s'ha portat a terme grà-cies a la col·laboració del Departament de Cultura i l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC), juntament amb D'EP Institut.

El primer aspecte que s'aborda en l'informe del treball tècnic és el marc concep-tual, on es mostren els dominis culturals que s'han tingut en compte a l'hora de fer l'estimació de l'impacte econòmic del sector cultural.

Seguidament, es presenta una fotografia global de l'impacte econòmic estimat per dominis culturals. S'ha de tenir en compte que és una primera aproximació, que la crisi sanitària encara no ha acabat i que el model es basa en estimacions del que ha passat el 2020, que encara és un any en curs estadísticament parlant.

Respecte a la fotografia global de l'impacte econòmic estimat, es presenten el model de càlcul i les estimacions de cada domini cultural, tenint en compte les seves especificitats i comportaments diferenciats. A més, per entendre el comportament i les tendències dels diferents dominis i subsectors s'han tingut en compte les dife-rents restriccions que s'han aplicat en cada moment durant la crisi sanitària. A l'hora de llegir les dades s'ha de tenir present que, com que es tracta d'una estima-ció global, alguns subsectors molt castigats en aquesta crisi es poden veure infraes-timats; com veurem amb més en detall, en alguns sectors les pèrdues en facturació poden arribar al 70%.

En aquest sentit, els sectors que requereixen presencialitat han estat els més cas-tigats, com és el cas de les arts escèniques, la música en viu o el cinema. En canvi, la crisi no ha afectat d'una manera tan dràstica sectors com la música enregistrada o els videojocs, que presenten un gruix important de facturació a través del consum digital, i fins i tot han incrementat la facturació.

Finalment, per acabar amb un apunt optimista, si bé no s'han recollit encara prou dades quantitatives, s'ha de considerar la digitalització de la cultura com un factor transversal d'aquesta crisi sanitària i com una nova porta d'accés a nous públics. La majoria de sectors han apostat per adaptar els continguts i continuar la seva activitat digital. Així, doncs, durant els mesos de confinament hem pogut assistir a concerts, festivals o obres de teatre i visitar museus des de casa.

2. Objectius

Objectiu general

Presentar una primera aproximació de l'estimació de l'impacte econòmic de la COVID-19 en el sector cultural.

Objectius específics

Presentar una primera aproximació de l'estimació dels sectors que formen cada domini

Analitzar la cronologia de l'estat del sector cultural durant el 2020 tenint en compte les restriccions que s'han patit

Conèixer l'experiència del sector convertint els formats en viu en formats digitals

3. Metodologia

3.1. Marc conceptual

En el present informe de treball tècnic s'han considerat els dominis culturals següents:



** Tot i que en el marc conceptual es considera la Cultura popular com a domini cultural, finalment no s'ha pogut incloure a l'anàlisi per manca de dades del sector.

Els dos subsectors que s'han considerat a l'hora de plantejar l'informe, però que finalment no s'han pogut incloure per manca de dades han estat els següents:

- La cultura popular i l'associacionisme
- Les escoles de dansa i música

Posteriorment, a les següents pàgines de l'informe es detallen els sectors de cada domini cultural.

3.2. Volum de negoci dels dominis culturals – 2018

Per dimensionar els dominis culturals descrits anteriorment s'han agafat com a referència el volum de negoci del 2018 (dada més recent disponible) publicat a l'Estadística i els comptes de les empreses culturals elaborats per l'IDESCAT.

En el gràfic següent es detallen els dominis seleccionats a l'estudi i el seu pes en el conjunt de l'Estadística.

Volum de negoci dels dominis culturals de l'Estadística i els comptes de les empreses culturals

Llibres i premsa	2.135.885 €	Dominis culturals inclosos a la proposta tècnica
Audiovisual i multimèdia	2.040.970 €	Dominis culturals inclosos a la proposta tècnica
Arts visuals*	769.546 €	Dominis culturals inclosos a la proposta tècnica
Arts escèniques i musicals	745.577 €	Dominis culturals inclosos a la proposta tècnica
Patrimoni, museus, arxius i biblioteques	150.638 €	Dominis culturals inclosos a la proposta tècnica
Altres serveis relacionats amb la cultura	2.192.332 €	Dominis no inclosos a la proposta tècnica
Publicitat	2.038.833 €	Dominis no inclosos a la proposta tècnica
Activitats industrials relacionades amb la cultura	1.587.288 €	Dominis no inclosos a la proposta tècnica
Arquitectura	780.737 €	Dominis no inclosos a la proposta tècnica

* Activitats de disseny especialitzat, activitats de fotografia i creació artística i literària.

Font: Elaboració pròpia a partir de l'Estadística i comptes de les empreses culturals d'IDESCAT 2018.

Queden fora del marc conceptual de l'informe tècnic els dominis vinculats amb la publicitat, l'arquitectura, activitats industrials relacionades amb la cultura i el domini «altres serveis relacionats amb la cultura».

Respecte als dominis culturals inclosos a l'informe tècnic, tal com s'ha mencionat anteriorment, els sectors de Llibres i premsa, i Audiovisual i Multimèdia són els que tenen més pes dins del sector cultural.

A l'hora d'interpretar el gràfic anterior, s'ha de tenir present que aquest mostra la globalitat d'activitats considerades per l'Estadística i comptes de les empreses culturals el 2018; però, tal com s'especifica a les pàgines següents, en alguns dominis del treball tècnic (Audiovisuals i multimèdia i Llibres i premsa) no es tenen en compte la totalitat de les activitats incloses al domini de l'Estadística. Per exemple, en el cas de Llibres i premsa només s'han tingut en compte les activitats relacionades amb la premsa, i en l'Audiovisual i multimèdia no s'han inclòs les activitats relacionades amb la televisió o la ràdio.

Per aquest motiu, tot i que Llibres i premsa té un volum de negoci superior a Audiovisuals i multimèdia, a l'informe tècnic, com que no s'hi inclouen les activitats relacionades amb la premsa, el pes dins del sector cultural definit a l'estudi és menor que el domini d'Audiovisual i multimèdia.

A continuació, es mostra un quadre resum on es detallen els subsectors que componen cada domini esmentat, amb el seu pes dins del sector de la cultura definit al marc conceptual de l'estudi i segons el volum de negoci per classes CCAE de l'Estadística i comptes de les empreses culturals del 2018 de l'IDESCAT.

Quadre resum dels dominis analitzats i pes segons volum de negoci dins del sector cultural

Fotografia global

Dominis que s'aborden en l'informe + Pes en el sector cultural

Estimació detallada (sectors que formen part de cada domini) + Volum de negoci per classes CCAE de l'Estadística i comptes de les empreses culturals de l'IDESCAT 2018

Estimació de l'impacte econòmic del sector cultural	Arts escèniques i música en viu (7%)	Arts escèniques (52%)	
	Audiovisual i multimèdia (41%)	Música en viu (48%)	
		Comerç detall enregistrament música i vídeo (39,6%)	
		Edició videojocs (13,1%)	
		Activitats postproducció cinema, vídeo i televisió (7,7%)	
		Activitats d'exhibició cinematogràfica (7,1%)	
		Activitats de producció cinematogràfica i de vídeo (6,9%)	
		Activitats de distribució cinematogràfica i vídeo i programes televisió (2,7%)	
		Activitats d'enregistrament de so i edició musical (0,2%)	
		Edició i comerç al detall de llibres (29%)	Comerç al detall llibres (12,2%)
		Patrimoni i Museus (2%) Arxius i Biblioteques (1%)	Edició llibres (40,7%)
	Activitats de fotografia, disseny i creació artística i literària (21%)	Activitats museus (61,4%)	
		Gestió lloc i edificis històrics (21,4%)	
Activitats biblioteques i arxius (17,2%)			
	Activitats de disseny especialitzat (59%)		
	Activitats de fotografia (16%)		
	Creació artística i literària (25%)		

Font: Elaboració pròpia.

3.3. Assumpcions del model d'estimació

Com s'ha esmentat anteriorment, en tots els dominis culturals s'ha obtingut com a valor absolut de facturació el volum de negoci publicat a l'Estadística i comptes de les empreses culturals de l'IDESCAT, excepte en el cas de Patrimoni, museus, arxius i biblioteques, en què s'ha agafat com a valor de referència el VAB, assumint que són dominis culturals d'una naturalesa estructural diferent i que depenen en gran mesura de les subvencions d'explotació de l'Administració.

L'última dada facilitada per IDESCAT és del 2018; així doncs, per calcular l'impacte en el 2020 s'han estimat prèviament les dades corresponents al 2019.

Dins de cada domini cultural s'han tingut en compte les classes (subsectors) de la Classificació catalana d'activitats econòmiques (CCA-2009) que s'han delimitat en el marc conceptual de la proposta tècnica, tal com es detalla més endavant a l'apartat d'estimacions.

En l'obtenció dels estimadors de cada domini cultural s'han tingut en compte, en primer lloc, les dades provinents de fonts utilitzades pel Departament de Cultura, l'ICEC i/o el CoNCA. Si no es disposava de dades, s'han agafat com a referència les estimacions declarades pels diferents agents del sector i, finalment, en aquells casos en què no s'ha pogut obtenir informació, l'aproximació s'ha realitzat a través de la dada estimada del PIB espanyol publicada l'1 de desembre del 2020 per l'OCDE.

En analitzar les dades s'ha de tenir en compte que en el moment de lliurament de l'informe estadísticament el 2020 encara no s'ha tancat.

Esquema de prioritització de fonts dels estimadors



Quan no s'ha disposat de les dades dels sectors s'ha agafat com a font d'estimació la dada del PIB espanyol publicada per l'OCDE l'1 de desembre del 2020. La taula inferior mostra les dades recollides per l'OCDE, que situa Espanya per sota de països com Grècia i Portugal, amb una caiguda de l'11,6% del PIB.

Estimacions del creixement del PIB 2020 – 2022 OCDE

Creixement real del PIB en percentatge per any

País	2020	2021	2022
Àustria	-8,0%	1,4%	2,3%
Bèlgica	-7,5%	4,7%	2,7%
Colòmbia	-8,3%	3,5%	3,7%
Costa Rica	-5,6%	2,0%	3,8%
Dinamarca	-3,9%	1,8%	2,5%
Eslovàquia	-6,3%	2,7%	4,3%
Eslovènia	-7,5%	3,4%	3,5%
Espanya	-11,6%	5,0%	4,0%
Estònia	-4,7%	3,4%	3,3%
Finlàndia	-4,0%	1,5%	1,8%
Grècia	-10,1%	0,9%	6,6%
Hongria	-5,7%	2,6%	3,4%
Irlanda	-3,2%	0,1%	4,3%
Islàndia	-7,7%	3,0%	3,2%
Israel	-4,2%	2,3%	4,2%
Letònia	-4,3%	2,4%	4,0%
Lituània	-2,0%	2,7%	3,1%
Luxemburg	-4,4%	1,5%	3,8%
Noruega	-1,2%	3,2%	1,5%
Nova Zelanda	-4,8%	2,7%	2,6%
Països Baixos	-4,6%	0,8%	2,9%
Polònia	-3,5%	2,9%	3,8%
Portugal	-8,4%	1,7%	1,9%
República Txeca	-6,8%	1,5%	3,3%
Suècia	-3,2%	3,3%	3,3%
Suïssa	-4,7%	2,2%	3,4%
Xile	-6,0%	4,2%	3,0%

Font: Elaboració pròpia a partir de les projeccions de l'OCDE, desembre de 2020.

3.4. Cronologia de la pandèmia

Per entendre el comportament i les tendències dels diferents dominis i sectors és important tenir presents les diferents restriccions que s'han aplicat en cada moment durant la crisi sanitària.

Per aquest motiu, s'ha analitzat la cronologia amb els fets més rellevants que han afectat els diferents subsectors. A continuació es mostra de forma gràfica aquesta cronologia per tenir constància de com ha afectat al sector cultural en general.

Cronologia dels efectes de la COVID-19 en el sector cultural

Gener	
Febrer	
Març	14 mar / Confinament total , cessament de totes les activitats culturals
Abril	
Maig	FASE 0 4 mai / Obertura arxius FASE 1 11 mai / Obertura biblioteques i museus limitacions aforament 1/3 FASE 2 25 mai / Obertura un terç cinemes, teatres i auditoris
Juny	FASE 1 i 2 2 jun / Espectacles en viu 50% i desconfinament llibreries i galeries FASE 3 18 jun / Aforament del 50 % a cinemes, teatres i auditoris
Juliol	18 jul / Tancament a cinemes, teatres i auditoris, i restriccions a museus i biblioteques dels municipis de l'Àrea Metropolitana de Barcelona 21 jul / Espectacles a l'aire lliure i amb seients (Festival Grec, Cruïlla XXS, Pedralbes i Poble Espanyol)
Agost	2 ago / 50% de capacitat en teatres i auditoris
Setembre	22 set / 70% de capacitat en equipaments culturals i cinemes
Octubre	15 oct / Aforament del 50 % Cinemes, auditoris i teatres 29 oct / Tancament de tots els espais culturals excepte biblioteques i museus
Novembre	21 nov / Nova represa
Desembre	

Font: Elaboració pròpia.

Confinament total (14 de març) i Fase 0 (4 de maig)

El moment en què es va anunciar l'estat d'alarma totes les activitats culturals que requerien presencialitat van haver d'aturar-se i la gran majoria de dominis del sector cultural es van veure afectats.

Tanmateix, alguns subsectors del domini cultural d'Audiovisual i multimèdia (41% del pes dins del sector) van veure una oportunitat de mercat, com ara la música en *streaming* i els videojocs, que gràcies al consum digital van augmentar les vendes. Altres dominis, com ara els Llibres (29% del pes dins del sector), si disposaven de distribució a través de plataformes digitals, també van poder seguir la seva activitat comercial.

Posteriorment al confinament total, en el moment en què es va passar a la Fase 0 el primer domini del sector cultural que va realitzar l'obertura fou el dels arxius.

Des de l'11 de maig (Fase 1) fins al 15 d'octubre

Seguidament, es realitzà l'obertura de biblioteques i museus (2% del pes dins del sector) amb limitacions d'aforament d'un terç i, més tard, amb les mateixes limitacions, reobriren els cinemes, teatres i auditoris.

En el cas de les biblioteques, la reobertura es va fer amb restriccions, ja que només oferien al públic el préstec d'obres sol·licitades amb previ avís. Les condicions no permetien als usuaris fer ús de les sales d'estudi, els ordinadors o mitjans informàtics, ni accedir a les col·leccions de lliure accés.

Més enllà, a partir del 2 de juny, els espectacles en viu van reprendre l'activitat amb un aforament del 50%, i les llibreries i galeries es van desconfinar. Posteriorment, les limitacions dels cinemes, teatres i auditoris es van reduir i ja van poder reobrir amb un aforament del 50%.

Semblava que l'activitat en el sector cultural s'anava reprenent de mica en mica, però en acabar la Fase 3 la situació a causa de la COVID-19 canviava ràpidament, i les mesures es modificaven paral·lelament i se n'adoptaven de noves contínuament en els dominis del sector cultural.

29 d'octubre i 21 de novembre

El 29 d'octubre el sector cultural va tornar a patir el tancament total de tots els espais culturals que requerien presencialitat, excepte les biblioteques i els museus, fins al 21 de novembre, que hi va haver una nova represa a l'activitat.

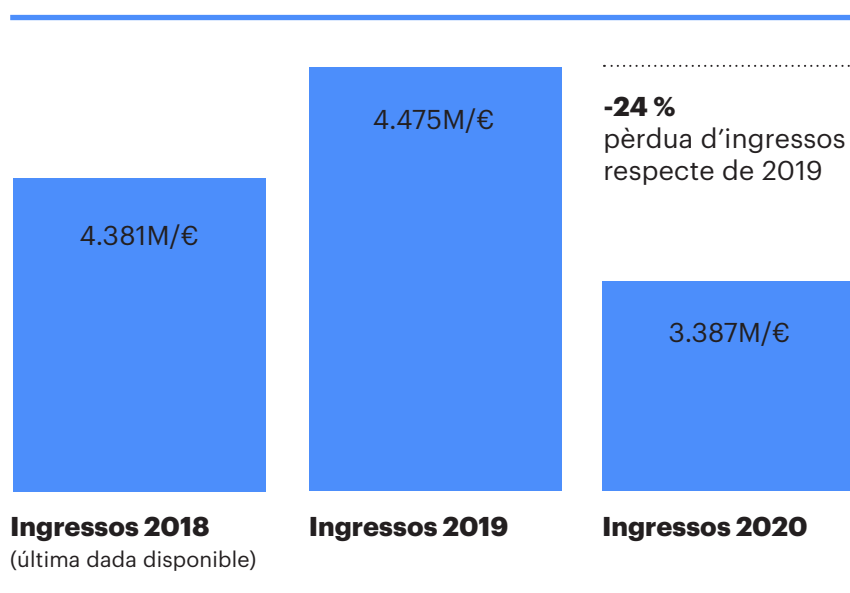
Clarament, el sector cultural ha patit contínuament les mesures adoptades a causa de la COVID-19, especialment aquells dominis que requerien presencialitat per poder dur a terme l'activitat i no podien reinventar-se en les plataformes digitals.

4. Principals resultats

4.1. Estimació global de l'impacte econòmic de la covid-19

A la imatge següent s'observa el càlcul global de la primera aproximació de l'estimació de l'impacte econòmic de la crisi sanitària en el sector cultural, que és d'una pèrdua del 24% dels ingressos. El càlcul inclou l'estimació dels ingressos de 2019 i 2020.

Total sector cultural



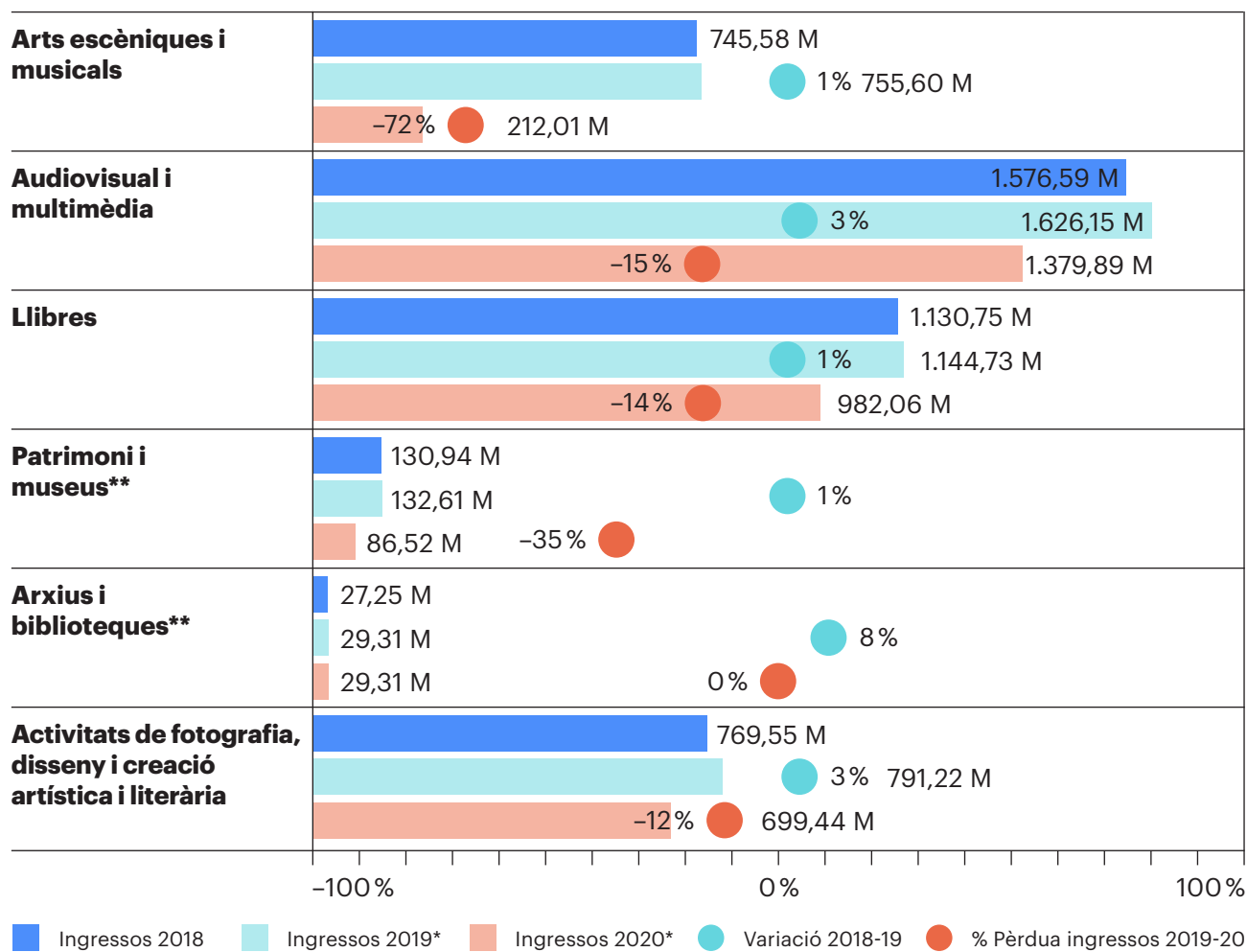
Font: Elaboració pròpia amb dades estimades.

A continuació, es mostra el gràfic d'estimacions globals per dominis culturals, en què el volum d'ingressos s'expressa en milions d'euros. Els valors absoluts del 2019 i el 2020 són estimats i l'última dada disponible és la del 2018. Juntament amb el valor absolut, al gràfic s'hi ha fet constar la variació interanual (%) del període 2018-2019 i del 2019-2020.

Malgrat que a l'estudi el domini cultural de Patrimoni i museus i el d'Arxius i biblioteques es presenten de manera separada, s'ha de tenir en compte que a l'Estadística i comptes de les empreses culturals l'IDESCAT els considera com un sol domini i, per tant, en el domini de Patrimoni i museus i Arxius i biblioteques els ingressos són significatius quan es mostra de forma agregada.

Estimació del volum d'ingressos

Última dada disponible, 2020



Font: Elaboració pròpia amb dades estimades.

Tenint en compte el gràfic d'estimacions globals per dominis culturals, s'ha calculat que els ingressos van augmentar de l'any 2018 al 2019 en tots els dominis del sector cultural. No obstant, l'any 2020 s'observa que a causa de la COVID-19 els valors estimats en tots els dominis del sector cultural han patit unes pèrdues significatives en el volum d'ingressos.

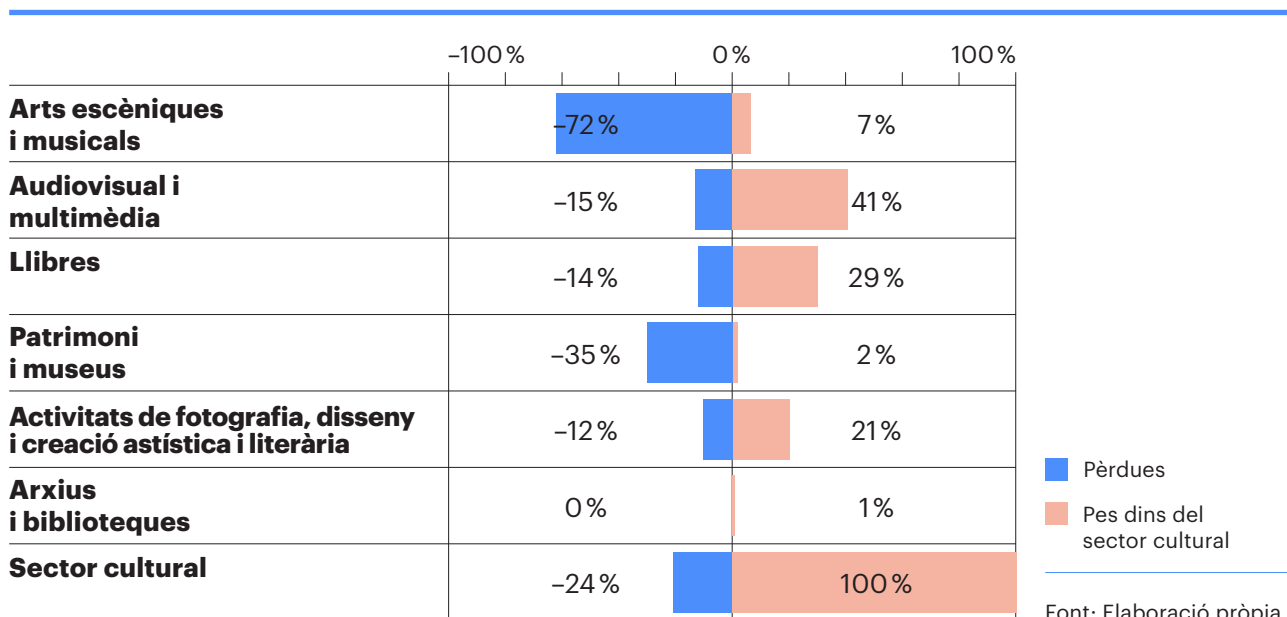
En concret, els dominis d'Arts escèniques i musicals i Patrimoni i museus han patit unes pèrdues del 72 % i 35 % respectivament, i són els que han experimentat una major pèrdua d'ingressos del 2019 al 2020.

Posteriorment, s'observa que els sectors d'Audiovisuals i multimèdia, Llibres i Activitats de fotografia, disseny i creació artística i literària han patit unes pèrdues d'ingressos del 15 %, el 14 % i el 12 % respectivament.

Tal com s'ha esmentat anteriorment, l'estimació de pèrdues en el cas d'Arxius i biblioteques és del 0% perquè les variacions que presenten són a causa d'efectes que no es comptabilitzen a l'estudi (no compten amb facturació d'explotació).

El gràfic següent mostra, de forma visual i resumida, el pes de cada sector i l'estimació de pèrdua d'ingressos (en percentatges) de cada sector analitzat, així com l'estimació global de la pèrdua d'ingressos del sector cultural (-24%) aquest 2020.

Primera aproximació en l'estimació de l'impacte econòmic per sectors culturals (%)



A partir de les estimacions de l'impacte econòmic de la COVID-19 en el sector de la cultura i els diferents subsectors, s'han extret una sèrie de conclusions, que exposem tot seguit.

Els sectors que requereixen presencialitat, concretament les Arts escèniques i música en viu o el cinema, han estat els més afectats, ja que han patit una pèrdua global de la facturació del 72% i el 73% respectivament, seguits del sector de Patrimoni i museus, amb un 2% del pes dins del sector i unes pèrdues del 35%.

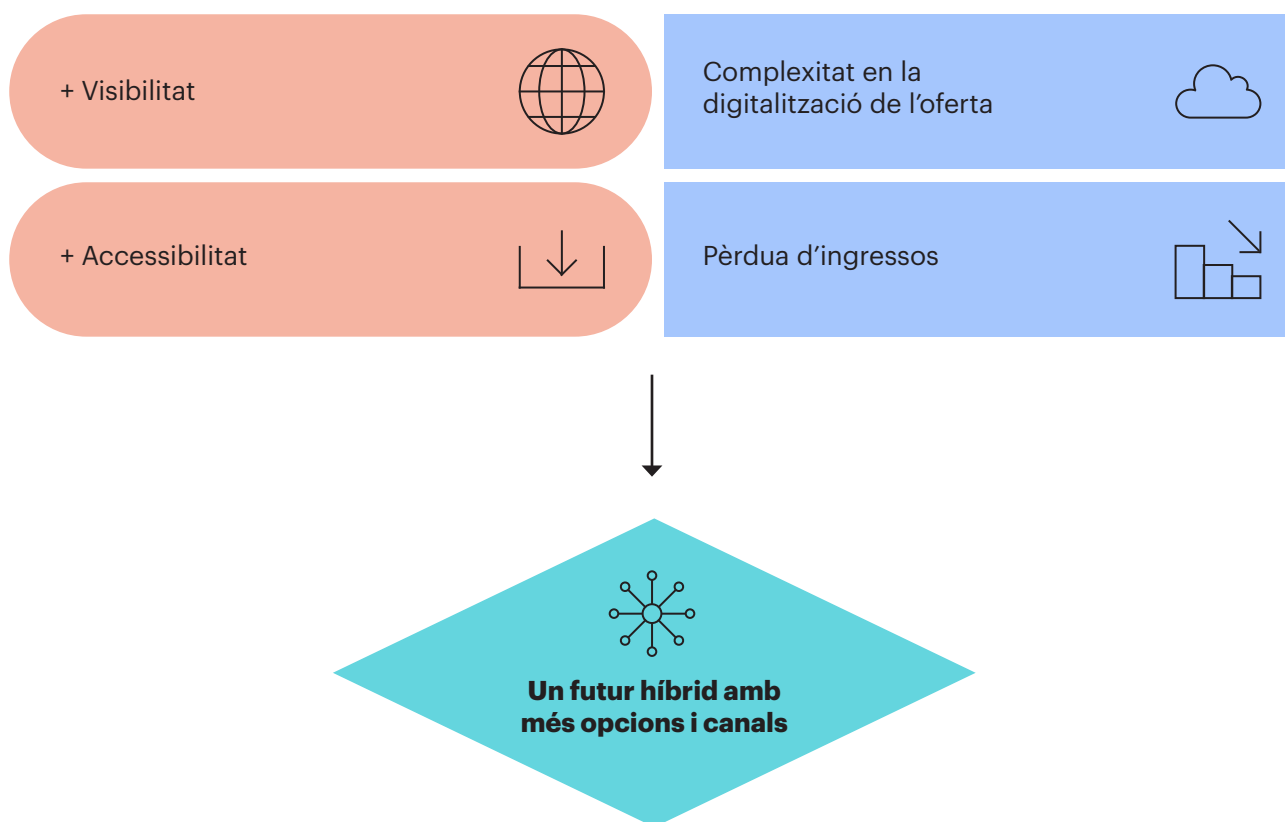
Altres sectors com l'edició i el comerç al detall de llibres a causa de la venda directa han patit unes pèrdues del 14%; a més, és important tenir en compte que aquest és el segon domini amb més pes dins del sector cultural (un 29%). Pel que fa a les Activitats de disseny especialitzat (de moda, gràfic, industrial, de decoració...), fotografia i creació artística i literària (escultors, dibuixants, gravadors...), que tenen un pes dins del sector del 21%, s'han estimat unes pèrdues del 12%.

Ara bé, Audiovisual i multimèdia —domini cultural que conté més pes dins del sector cultural (41%)— ha estat un dels menys perjudicats per l'embat de la crisi sanitària, ja que cal tenir en compte que engloba sectors com la música enregistrada o els videojocs, la facturació dels quals s'ha vist incrementada a causa del consum digital, i per consegüent presenten unes pèrdues del 15%.

L'estimació de pèrdues en el cas d'Arxius i biblioteques és del 0% perquè les variacions que presenten són a causa dels efectes que no es comptabilitzen a l'estudi (no compten amb facturació d'explotació).

Per conèixer l'experiència de la digitalització de la cultura s'ha realitzat una breu consulta a esdeveniments, fires i festivals que havien portat a terme aquesta adaptació. A continuació es mostra el resum de les principals conclusions:

La digitalització de la cultura

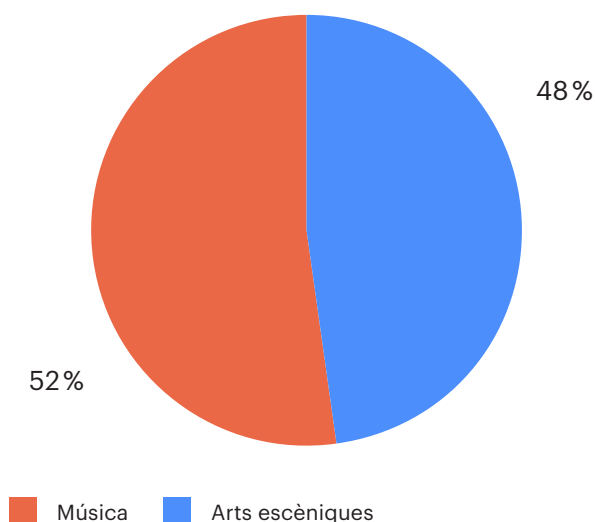


4.2. Arts escèniques i musicals

DOMINI CULTURAL «ARTS ESCÈNIQUES I MUSICALS

A l'Estadística i comptes de les empreses culturals, el domini cultural d'Arts escèniques i musicals presenta les dades de forma agregada tant per al sector de la música en viu com de les arts escèniques.

Per poder fer una estimació més detallada tenint en compte els dos sectors que formen part del domini (les arts escèniques i la música en viu), s'ha assumit una distribució del volum de negoci en funció de les dades publicades a l'anuari SGAE, on les arts escèniques representen el 52% dins de les Arts escèniques i musicals i la música, el 48%.



Font: Elaboració pròpia. Dades de l'Anuari SGAE. Dins de l'apartat de música s'ha considerat la classificació que fa la SGAE de recaptació de la música popular i la música clàssica.

Arts escèniques i musicals

9001 Arts escèniques

9002 Activitats auxiliars a les arts escèniques

9004 Gestió de sales d'espectacles

Font: IDESCAT. Classes CCAE, que inclou el domini cultural d'Arts escèniques i musicals.

Les activitats que comprenen els diferents dominis dins el sector «Arts escèniques i musicals» són:

- La producció d'obres de teatre, concerts, òperes, espectacles de dansa i altres activitats sobre escenaris realitzades en directe:
 - » Activitats de grups o companyies, orquestres o bandes.
 - » Els espectacles circenses.
 - » Les activitats d'artistes independents, com ara actors, ballarins, músics, conferencians i oradors.
- Aquesta classe també comprèn les activitats de models independents.

Les activitats auxiliars a les arts escèniques comprenen:

- Les activitats complementàries o auxiliars per a la producció d'obres de teatre, concerts, òperes, espectacles de dansa i altres activitats sobre escenaris realitzats en directe:
 - » Les activitats de directors, productors, dissenyadors i constructors d'escenaris, tramoistes, luminotècnics i similars.
 - » Les activitats dels productors i empresaris d'esdeveniments artístics en viu, amb instal·lacions o sense.

La gestió de sales d'espectacles comprèn:

- La gestió de sales teatrals i musicals i altres sales d'espectacles.
- La gestió d'espais destinats a la creació artística i multimèdia.

ESTIMACIONS

La font dels estimadors en el cas de les arts escèniques ha estat ADETCA,¹ que recull la recaptació obtinguda a bona part de les sales de teatre de Barcelona. Per a la resta de sales de Catalunya s'ha tingut en compte la previsió de disminució de la facturació declarada per les mateixes sales a l'Estadística d'arts escèniques elaborada pel Departament de Cultura. En total, es calcula una pèrdua estimada del sector de les Arts escèniques d'un 58% respecte al 2019. L'estimador de la música en viu s'obté de l'*Anuari de la música* del grup Enderrock, que calcula les pèrdues del sector en un 87%.

En global, ha estat el sector més afectat dins del sector cultural, amb un 72% de pèrdues l'any 2020 respecte a l'any 2019, a causa de les mesures adoptades per la COVID-19, que restringien la presencialitat, ja que aquest domini requereix comparèixer en les activitats.

Arts escèniques i musicals	Font distribució	Font estimador 2020	Pèrdua estimada 2020
Arts escèniques	Anuari SGAE	ADETCA/ Estadística d'Arts Escèniques Departament de Cultura	-58%
Música en viu	Anuari SGAE	Anuari de la música Enderrock	-87%

Font: Elaboració pròpia.

¹ Les dades d'ADETCA inclouen 40 teatres privats de Catalunya, 5 teatres públics (Gran Teatre del Liceu, Mercat de les Flors, Adrià Gual - Institut del Teatre, Teatre Lliure i TNC) i 7 sales especials, entre les quals hi ha el Palau Sant Jordi i el Teatre Grec.

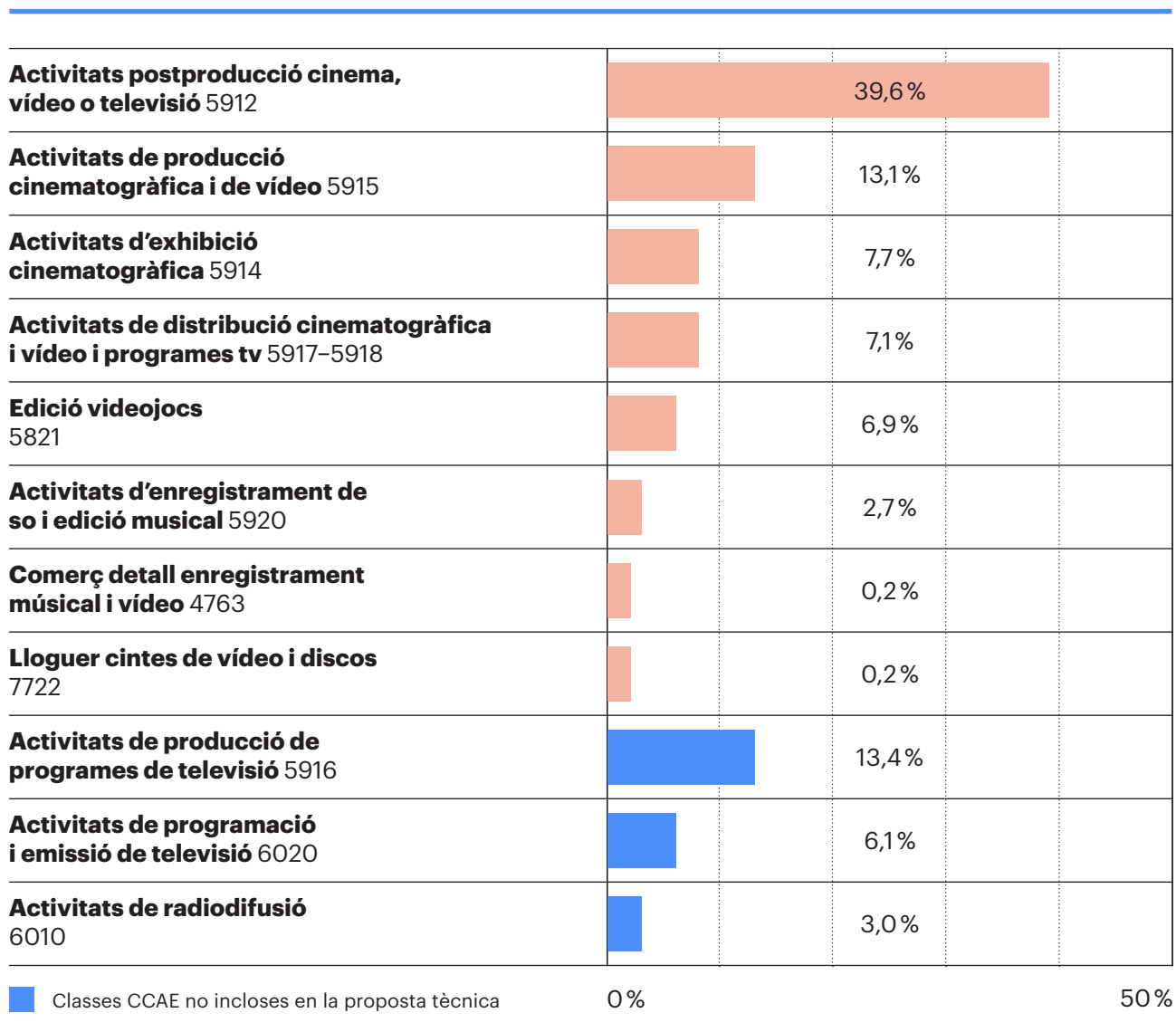
4.3. Audiovisual i multimèdia

DOMINI CULTURAL «AUDIOVISUAL I MULTIMÈDIA»

Tenint en compte l'aproximació d'«Audiovisual i multimèdia» de la proposta tècnica, no s'han tingut en compte les classes CCAE que inclouen exclusivament continguts televisius i de radiodifusió.

En aquest sentit, les classes CCAE seleccionades representen el 77% del volum de negoci d'audiovisual i multimèdia.

Distribució de les classes CCAE del domini Audiovisual i multimèdia



Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de Volum de negoci per classes CCAE de l'Estadística i comptes de les empreses culturals de l'IDESCAT 2018.

ESTIMACIONS

El domini «Audiovisual i multimèdia» és el que té més pes dins del sector cultural, amb un total del 41%, i ha estat el tercer sector més perjudicat, amb unes pèrdues del 15%.

S'ha de tenir en compte que aquest domini cultural és un dels que engloben més varietat de classes o sectors; a més, en alguns casos presenten comportaments diferenciats durant el 2020, com és el cas del cinema, on s'estimen unes pèrdues del 73%, i la música i els videojocs, on s'ha produït un increment de la facturació de l'11-12%.

Tal com s'explicava anteriorment, a causa de la impossibilitat d'assistir presencialment als cinemes, les activitats relacionades amb l'exhibició cinematogràfica han estat les més afectades, amb unes pèrdues del 73%. En segon lloc, hi ha el comerç al detall d'enregistrament de música i vídeo, les pèrdues del qual s'estimen en un 41%, sobretot a causa del confinament total i el tancament dels establiments.

Altrament, la facturació del domini d'edició de videojocs i d'activitats d'enregistrament de so i edició musical s'ha incrementat en un 12% i 11% respectivament, ja que ha pogut mantenir i augmentar la seva activitat mitjançant la distribució de plataformes digitals.

Audiovisual i multimèdia	Font estimadors	Pèrdua estimada 2020
Comerç detall enregistrament música i vídeo	GfK Música suport físic	-41%
Edició de videojocs	GfK Videojocs en suport físic AEVI-Gametack Videojocs en suport digital	12%
Activitats de postproducció cinema, vídeo i televisió	PIB	-12%
Activitats d'exhibició cinematogràfica	ComScore	-73%
Activitats de producció cinematogràfica i de vídeo	PIB	-12%
Activitats de distribució cinematogràfica i vídeo i programes de TV	PIB	-12%
Activitats d'enregistrament de so i edició musical	GfK agregat música suport físic, digital i <i>streaming</i>	11%

Font: Elaboració pròpia.

Els subsectors i les activitats inclosos dins del domini «Audiovisual i multimèdia» extrets de l'IDESCAT són els que detallem a continuació.

El comerç al detall d'enregistrament de música i vídeo en establiments especialitzats comprèn:

- El comerç al detall de discos musicals, discos compactes (CD), cassetts i cintes d'àudio.
- El comerç al detall de cintes de vídeo i DVD.

L'edició de videojocs comprèn l'edició de jocs d'ordinador per a qualsevol plataforma.

Les activitats de postproducció cinematogràfica, de vídeo i de programes de televisió comprèn:

- Les activitats com ara l'edició, la transferència de pel·lícules i cintes, addició de text, els subtítols, els crèdits, els subtítols ocults, els gràfics generats per ordinador, l'animació i els efectes especials, la positivació i el revelatge de pel·lícules de cel·luloide.
- Les activitats dels laboratoris de pel·lícules de cel·luloide i dels laboratoris especialitzats en pel·lícules de dibuixos animats.

Activitats d'exhibició cinematogràfica.

Les activitats de producció cinematogràfica i de vídeo comprenen:

- La producció cinematogràfica i de vídeo.
- La producció de pel·lícules per a televisió.

Les activitats de distribució cinematogràfica i de vídeo i programes de televisió, comprenen:

- La distribució de pel·lícules cinematogràfiques de cel·luloide, cintes de vídeo, DVD i productes similars a sales de projecció, cadenes i canals de televisió i empreses d'exhibició.
- La distribució de programes de televisió a cadenes i canals de televisió.

Les activitats d'enregistrament de so i edició musical comprenen:

- Les activitats de producció d'enregistraments sonors originals, com ara cintes o CD, així com la sortida al mercat, la promoció i la distribució d'aquests enregistraments als majoristes, minoristes o directament al públic. Aquestes activitats poden o no estar integrades en la mateixa unitat que la producció d'enregistraments originals. Si no ho estan, la unitat que realitza aquestes activitats ha d'obtenir els drets de reproducció i distribució d'aquests enregistraments originals.

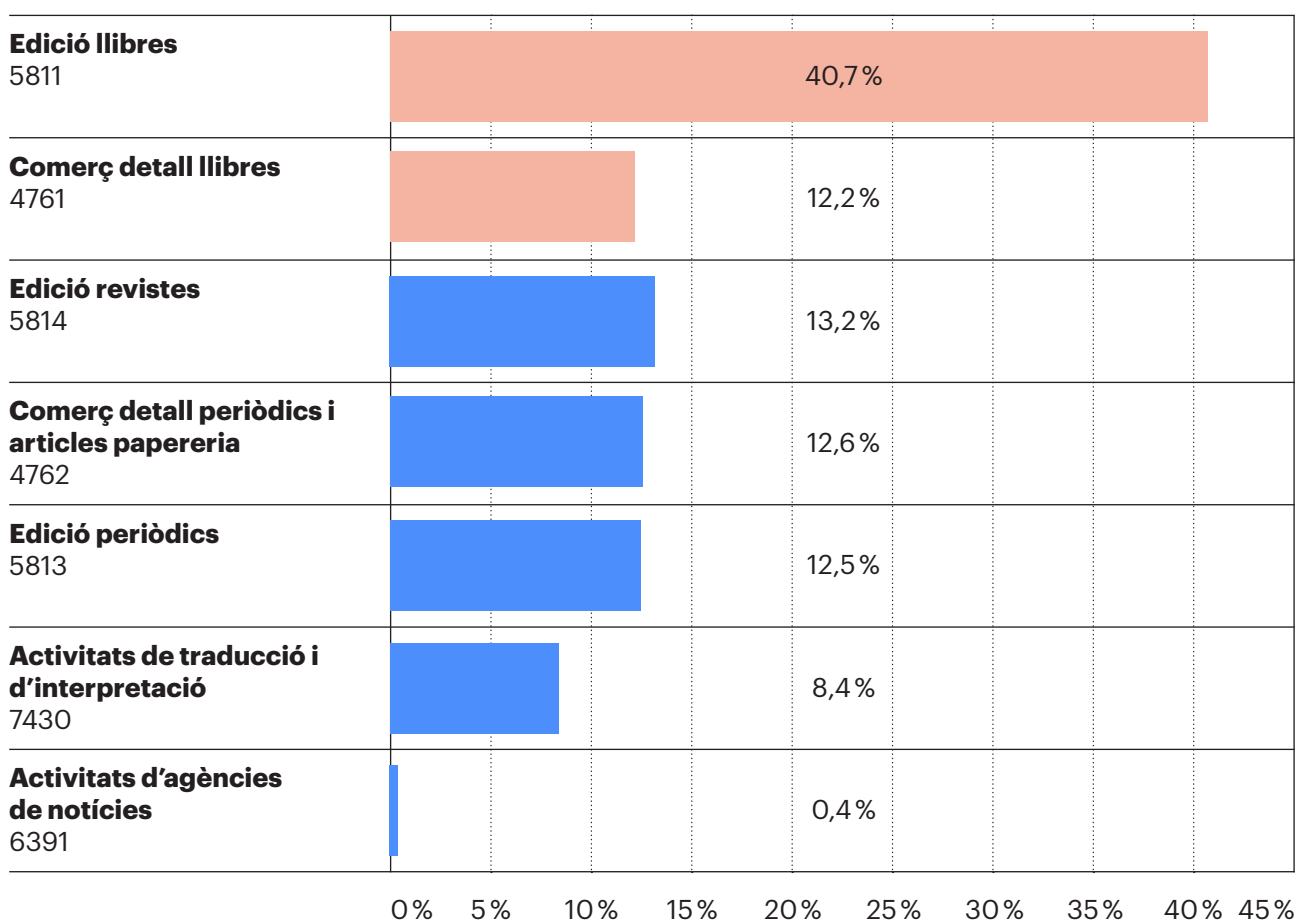
4.4. Llibres

DOMINI CULTURAL «LLIBRES»

El sector editorial i de venda de llibres està recollit al domini cultural de «Llibres i premsa» de l'Estadística i comptes de les empreses culturals de l'IDESCAT. L'aproximació al sector cultural d'aquesta proposta tècnica no inclou el sector de la premsa; per aquest motiu no s'han tingut en compte les classes CCAE que en feien referència.

Les classes seleccionades al domini cultural «Llibres» representen el 53 % del total del volum de negoci de llibres i premsa.

Distribució de les classes CCAE del domini «Llibres i premsa»



■ Classes CCAE no incloses en la proposta tècnica

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades de «Volum de negoci per classes CCAE» de l'Estadística i comptes de les empreses culturals de l'IDESCAT 2018.

ESTIMACIONS

Els indicadors per calcular l'estimació de l'afectació de la pandèmia el 2020 en el comerç al detall de llibres han estat les dades de facturació facilitades de forma mensual per GfK pel que fa a la facturació de vendes de llibres tant en suport digital com en suport físic.

Quant a l'edició de llibres, com que no s'ha comptat amb una dada de sector s'ha utilitzat com a percentatge de pèrdua el PIB estimat per l'OCDE a Espanya el 2020.

Arran del confinament total i del tancament de tots els establiments, el comerç al detall de llibres ha presentat unes pèrdues del 23%. En aquest subsector, tot i el confinament total del març i abril, que va afectar de ple la festa del llibre, Sant Jordi, s'han portat a terme iniciatives com les «Llibreries obertes» o el Sant Jordi de juliol.

Llibres	Font estimadors	Pèrdua estimada 2020
4761 Comerç detall llibres	GfK Llibres en suport físic i en suport digital	-23%
5811 Edició llibres	PIB	-12%

Font: Elaboració pròpia.

Els subsectors i activitats que inclou el domini «Llibres extrets de l'IDESCAT són els que detallem tot seguit.

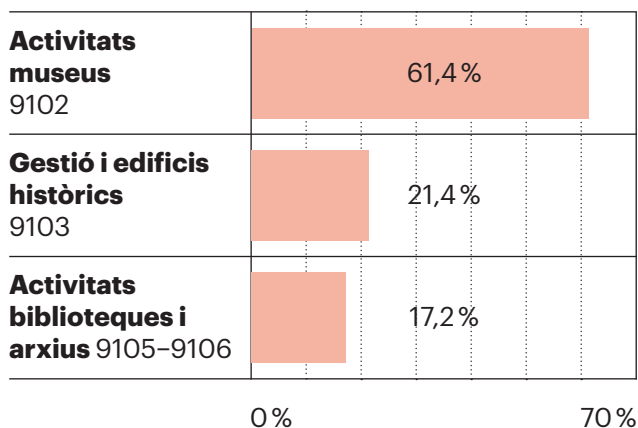
- El comerç al detall de llibres en establiments especialitzats.
- L'edició de llibres:
 - » L'edició de llibres, fullets i publicacions similars, inclosa l'edició de diccionaris i enciclopèdies.
 - » L'edició d'atles, mapes i plànols.
 - » L'edició de llibres d'àudio.
 - » L'edició d'enciclopèdies i similars en CD-ROM.

4.5. Patrimoni, museus, arxius i biblioteques

DOMINI CULTURAL «PATRIMONI I MUSEUS»

Tot i que a l'apartat on es mostrava l'estimació global el subsector d'Arxius i biblioteques s'ha presentat de forma desagregada per la seva naturalesa estructural diferenciada, l'Estadística d'empreses culturals de l'IDESCAT l'inclou al mateix domini cultural. Així, doncs, en aquest apartat s'ha respectat la significació de presentar les dades agregades. La distribució del pes de cada classe és la que es presenta a continuació.

Distribució de les classes CCAE del domini «Patrimoni, museus, arxius i biblioteques»



Font: Elaboració pròpia a partir de les dades del valor afegit brut per classes CCAE de l'Estadística i comptes de les empreses culturals de l'IDESCAT 2018.

ESTIMACIONS

A l'hora de fer les estimacions, per manca de dades relacionades amb els ingressos de tots els museus i del patrimoni cultural, s'ha assumit que el decrement dels ingressos serà proporcional a la pèrdua de visitants, dada que sí que està disponible i que correspon a un descens aproximadament del 77% dels visitants respecte al 2019.

Per calcular l'estimació de les activitats a museus i gestió de llocs i edificis històrics s'ha tingut en compte la distribució de les fonts d'ingressos. A partir d'aquestes assumpcions s'obté una pèrdua del 35% dels ingressos, clarament a causa del confinament total, que va dur a terme al tancament d'espais culturals, i de les posteriors restriccions d'aforaments limitats.

En relació amb les activitats de biblioteques i arxius s'ha assumit que no hi haurà variació.

Patrimoni, museus, arxius i biblioteques	Font estimadors	Pèrdua estimada 2020
9102 Activitats museus	Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya	-35 %
9103 Gestió llocs i edificis històrics	Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya	-35 %
9105-9106 Activitats biblioteques i arxius	-	0 %

Font: Elaboració pròpia.

Les activitats que comprenen els diferents subsectors dins el domini «Patrimoni, museus, arxius i biblioteques» extretes de l'IDESCAT són les que detallem tot seguit.

Les activitats a museus comprenen:

- Les activitats de museus de tot tipus: museus d'art, orfebreria, mobles, vestits, ceràmica, objectes de plata; museus d'història natural, ciència i tecnologia; museus militars i cases històriques; museus a l'aire lliure i altres museus especialitzats.

La gestió de llocs i edificis històrics comprèn:

- L'explotació i conservació de llocs i edificis històrics.

Les activitats de biblioteques i arxius comprenen:

- Les activitats de biblioteques de tot tipus, sales de lectura, audició o projecció, per servir el públic en general o una clientela especialitzada, com ara estudiants:
 - » La creació de col·leccions, ja siguin especialitzades o no.
 - » La catalogació de col·leccions.
 - » El préstec i emmagatzematge de llibres, mapes, revistes, pel·lícules, discos, cintes i similars.
- Les activitats de documentació i informació de tot tipus, arxius públics, per servir el públic en general o una clientela especialitzada com ara estudiants:
 - » La recuperació amb l'objecte d'atendre necessitats d'informació i similars.

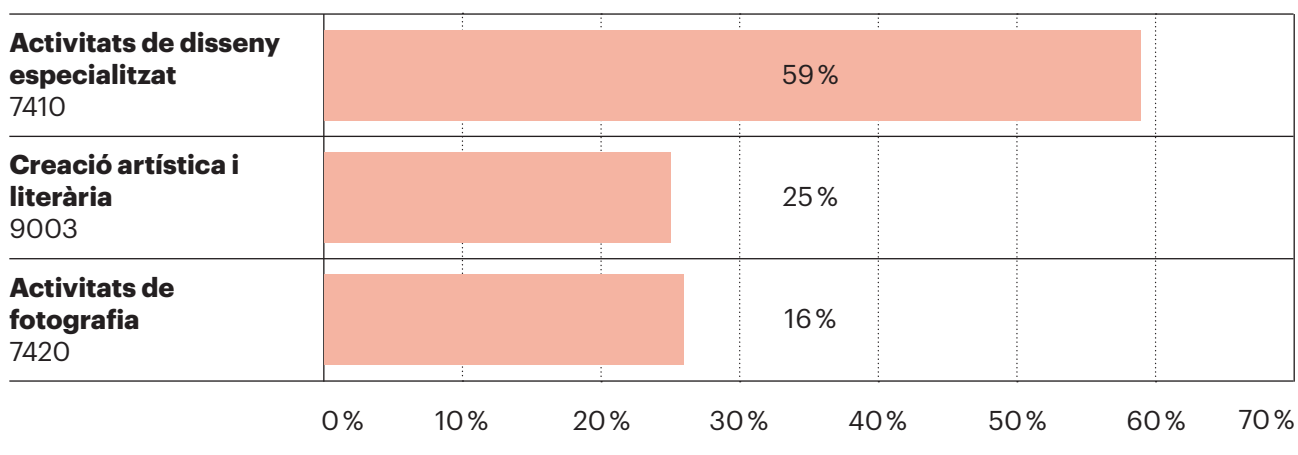
4.6. Activitats de fotografia, disseny i creació artística

DOMINI CULTURAL «ACTIVITATS DE FOTOGRAFIA, DISSENY I CREACIÓ ARTÍSTICA»

Per calcular el volum de les activitats culturals creatives i de disseny s'ha agafat com a referència el domini cultural de l'Estadística de comptes de les empreses culturals «Arts visuals».

La distribució del pes de cada classe és la que es presenta a continuació.

Distribució de les classes CCAE de les «Activitats de fotografia, disseny i creació artística»



Font: Elaboració pròpia a partir de les dades «Volum de negoci per classes CCAE» de l'Estadística i comptes de les empreses culturals de l'IDESCAT 2018.

ESTIMACIONS

A causa de la falta de dades econòmiques dels diferents subsectors, per calcular el valor de les activitats culturals creatives i de disseny s'ha considerat el decrement del PIB d'11,6% com a estimador del domini cultural.

Les activitats que comprenen els subsectors dins del domini «Arts visuals» extretes de l'IDESCAT són les que detallem tot seguit.

Les activitats de disseny especialitzat comprenen:

- Les activitats de disseny de moda de teles, peces de vestir, calçat, joies, mobiliari i altres articles de decoració interior, així com altres béns personals o per a la llar.
- Les activitats de disseny industrial; és a dir, la creació i el desenvolupament de dissenys i especificacions que optimitzen l'ús, el valor i l'aparença dels productes, fins i tot les decisions sobre materials, mecanismes, formes, colors i acabats de les superfícies del producte, tenint en compte les característiques i les necessitats dels clients, la seguretat, la demanda del mercat i la distribució, l'ús i el manteniment.
- Les activitats de disseny gràfic.
- Les activitats de decoració interior.

Les activitats de fotografia inclouen:

- La producció de fotografies comercials i de consum privat.
- El revelatge de pel·lícules.
- Les activitats dels reporters gràfics.
- La microfilmació de documents.

La creació artística i literària comprèn les activitats següents:

- Les activitats d'artistes independents com ara escultors, pintors, creadors de dibuixos animats, gravadors, aiguafortistes, artistes multimèdia i similars.
- Les activitats d'escriptors independents de qualsevol especialitat, incloent-hi l'escriptura de ficció, l'escriptura tècnica i similars.
- Les activitats de periodistes independents.
- La restauració d'obres d'art, com ara quadres i similars.

5. La digitalització de la cultura

Durant el confinament la cultura s'ha adaptat per arribar al públic mitjançant la digitalització i ha reconvertit els formats en viu en formats digitals. Així doncs, durant els mesos de confinament hem pogut assistir a concerts, festivals i obres de teatre i visitar museus des de casa.

Per conèixer l'experiència s'ha realitzat una breu consulta a esdeveniments, fires i festivals que han portat a terme aquesta adaptació. El resum ha estat elaborat a partir de les impressions recollides de les manifestacions artístiques i culturals següents:

- Mercat de Música Viva de Vic
- Festival de Peralada
- Fira de Tàrraga
- Festival Temporada Alta
- Explica Dansa
- Recomana.cat - Premis de la Crítica
- Plàudite
- Sitges - Festival Internacional de Cinema Fantàstic de Catalunya
- D'A
- Atlàntida Film Fest - Filmin
- Mostra Internacional de Films de Dones
- Manga Barcelona
- Litterarum
- Loop Festival
- Sónar+D.

A continuació es mostren les principals conclusions de la consulta realitzada:



+ Visibilitat

Pràcticament tots els professionals consultats manifesten que la digitalització permet ampliar l'abast estatal i internacional de l'esdeveniment, tant per a espectadors com per a programadors.



+ Accessibilitat

La digitalització també facilita l'accés a aquelles persones que no disposen de recursos o de capacitat de mobilitat per gaudir-ne presencialment. No obstant, cal tenir en compte l'existència de la bretxa digital en certs contextos vulnerables que impedeix l'accés a la cultura de part de la ciutadania.



Complexitat en la digitalització de l'oferta

La complexitat tècnica i econòmica derivada d'un sistema complet d'obtenció d'imatge, so, digitalització i emissió en directe o en diferit fa que sigui difícil adaptar tota l'oferta.



Pèrdua d'ingressos

Ara com ara, la digitalització no compensa econòmicament (menys ingressos, pèrdua de patrocinis, etc.). Es fa per mantenir l'activitat, per posicionament de marca i per seguir en contacte amb l'audiència, mentre se n'estudia la monetització.

També hi ha certa resistència en part del públic o dels mateixos professionals, especialment en arts escèniques. En l'audiovisual, el trasllat és més directe (Filmin ha acollit una cinquantena de festivals aquest 2020).



Un futur híbrid amb més opcions i canals

En general, es planteja el futur de manera híbrida. Es volen explorar les possibilitats del format digital (els nous formats en l'àmbit teatral o en el món de l'art) sense perdre el presencial: el format digital com a complement i no com a substitut de l'oferta física.

6. Consideracions finals

En el present treball tècnic s'han considerat alguns aspectes intangibles i d'altres de transversals que finalment no s'han pogut incloure a l'informe, com per exemple:

- Aspectes relacionats amb la identitat o la cohesió social.
- L'impacte de la llengua en els diferents sectors.
- Les dades amb una mirada específica pel que fa al gènere.
- Els efectes sobre l'ocupació i l'adaptació del sector.

Dos subsectors que s'han considerat a l'hora de plantejar l'informe, però que finalment per manca de dades no s'han pogut incloure, han estat els següents:

- La cultura popular i l'associacionisme.
- Les escoles de dansa i música.

En els dos casos es proposa seguir treballant en l'obtenció de dades per poder incorporar-los en futures actualitzacions de l'estudi.

7. Bibliografia

Asociación Española de Videojuegos (AEVI) (2020). *La industria del videojuego en España. Anuario 2019*. Madrid. Disponible en línea: <http://www.aevi.org.es/web/wp-content/uploads/2020/04/AEVI-ANUARIO-2019.pdf>

Departament de Cultura (2019). *Estadística d'arts escèniques. Sales de teatre, dansa i circ*. Barcelona: Gabinet Tècnic de la Secretaria General. Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya.

Fundación SGAE (2020). *Anuario SGAE de las artes escénicas, musicales y audiovisuales 2020*. Madrid. Disponible en línea: <http://www.anuariosgae.com/anuario2020/home.html>

Grup Enderrock (2020). *Anuari de la música 2019*. Barcelona.

Institut Català de les Empreses Culturals (2020). *Butlletí Xcat. El mercat de la cultura en xifres*. Barcelona: Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC).

Institut Català de les Empreses Culturals (2020). Observatori de Dades Culturals Barcelona: Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC). Disponible en línea: <https://icec.gencat.cat/ca/observatori/dades/>

Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural (2020). *Impacte de la COVID-19 en els ingressos dels Museus Registrats de Catalunya el 2020*. Girona: Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Disponible en línea: https://cultura.gencat.cat/web/.content/dgpc/museus/01-inici/covid-19/llista_index/05_impacte_covid/04_impacte_ingressos_museus.pdf

Institut Català de Recerca en Patrimoni Cultural (2020). *Impacte de la COVID-19 en la freqüentació dels equipaments patrimonials de Catalunya el 2020*. Girona: Observatori dels Públics del Patrimoni Cultural de Catalunya. Disponible en línea: https://www.icom-ce.org/wp-content/uploads/2020/04/OPC_20200407-doc-impacte-COVID-19-freq%C3%BCentaci%C3%B3-equipaments-patrimonials-2020-v2.1.pdf

Institut d'Estadística de Catalunya (2020). *Estadística i comptes de les empreses culturals*. Barcelona. Disponible en línea: <https://www.idescat.cat/pub/?id=empcult&lang=es>.

Organisation for Economic Co-operation and Development (OECD) (2020). *Coronavirus: Turning hope into reality*. París: OECD Economic Outlook. Disponible en línea: <https://www.oecd.org/economic-outlook>


Annex

Pla de treball

Organització i seguiment del pla de treball

A la reunió inicial del projecte es van establir el calendari i la convocatòria d'una reunió telemàtica de seguiment setmanal. En total s'han realitzat set reunions de seguiment, on han participat membres del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA), del Gabinet Tècnic del Departament de Cultura, de l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC) i del D'EP Institut. En finalitzar cada reunió de seguiment s'ha enviat una acta amb els acords presos durant la sessió.

Exemple d'acta de reunió de seguiment



ACORDS REUNIÓ DE SEGUIMENT
9 de novembre 2020
Proposta tècnica Impacte econòmic de la COVID-19 al sector de la cultura.

A continuació s'adjunten els acords de la reunió del 9 de novembre 2020 en relació als buits d'informació de les dades d'anys anteriors, així com a dubtes que han sorgit durant la recerca de les dades del 2020.

Dades sobre el sector:
En relació a les dades consultades i als buits d'informació existents s'arriben als següents acords:

Ambit	Qui?	Què?
Ingressos activitat	Gemma/Javier	- Gemma: Envia dades de l'estimació d'ingressos de les galeries d'art de l'Observatori 2016. - Javier: Demanarà la despesa de Biblioteques i Anxius. - Pel que fa a la dada de Patrimoni monumental es pot aconseguir la dada dels 16 monuments de titularitat de la Generalitat però no dels de l'àmbit privat.
Associacions culturals	D'EP Institut	- En relació al buit d'informació dels ingressos de les entitats culturals, es calcularà a partir dels trams d'ingressos de l'estadística del Tercer sector cultural (dades 2016).
Estimació dades Espanya consum digital	Montse/Gemma	- Les dades de consum digital presenten les dades de facturació a nivell d'Espanya. Es decideix fer una estimació a partir del percentatge de consum a Catalunya, en aquest sentit, es calcularà: - Llibre en suport digital: 15% consum català respecte la resta d'Espanya. - Música en suport físic i digital (baixades): 9% (percentatge consum acumulat 2016). - Música streaming: S'agafarà de referència el 15-16% del consum espanyol com a català, tenint en compte la població de Catalunya. - La Montse, envia els percentatges de consum a Catalunya dels diferents suports durant 2019-2020. - La Gemma enviarà un llistat que fa referència a la Cultura digital per incloure les dades a l'estudi.
Actualització de dades i dades 2020	D'EP Institut	- Seguirà completant l'Exoel amb les dades i estimacions publicades que facin referència el 2020. - A finals de setmana enviarà un llistat amb les cerques realitzades per poder validar-ho amb la resta dels participants de la reunió.

Fases del pla de treball

Respecte a les diferents fases que s'han seguit, cal assenyalar les etapes següents:

MARC CONCEPTUAL DE L'ESTUDI

A la primera fase s'ha definit el marc conceptual de l'estudi i s'han delimitat els dominis i sectors que seran objecte d'estudi en el marc de l'anàlisi del treball tècnic.

CERCA, RECOLLIDA I SISTEMATITZACIÓ DE LES DADES

Seguidament s'ha fet una cerca i una recollida de dades dels diferents sectors, les quals s'han abocat en una base de dades que comprèn el període 2017-2020 i que inclou la font, la periodicitat i el sector. Així mateix, s'ha fet una cerca a través de *clippings* de diferents estimacions del sector.

Base de dades amb els principals indicadors de l'estudi

	Dada 2017	Dada 2018	Dada 2019	Dada 2020	Última dada disponible (no 2021)	Periodicitat de la dada	Font de la dada
ALS activitat							
itat sectors							
	173.558.642,14 €				173.558.642,14 €		Font: Observatori dels públics del patrimoni cultural de C
aciments							* dada només 16 monuments gestionat Generalitat
oci Patrimoni, museus, arxius i biblioteques	168.659.000,00 €	150.638.000,00 €			150.638.000,00 €	Anual	Font: IDESCAT. Estadística i comptes de les empreses cul
i, museus, arxius i biblioteques	181.321.000,00 €	158.189.000,00 €			158.189.000,00 €	Anual	Font: IDESCAT. Estadística i comptes de les empreses cul
museus (CCAE_9102)	109.025.000,00 €	97.070.000,00 €			97.070.000,00 €	Anual	Font: IDESCAT. Estadística i comptes de les empreses cul
cs i edificis històrics (CCAE_9103)	39.162.000,00 €	33.870.000,00 €			33.870.000,00 €	Anual	Font: IDESCAT. Estadística i comptes de les empreses cul
iblioteques (CCAE_9105-6)	33.134.000,00 €	27.249.000,00 €			27.249.000,00 €	Anual	Font: IDESCAT. Estadística i comptes de les empreses cul
s (pública i privada)			6.308.163,77 €		6.308.163,77 €	Biennal	
iteques privades i privades (dada bienal)	188239178 (2016)	196.114.641,00 €					
iteques públiques	136.172.821,30 €	146.464.460,82 €			146.464.460,82 €	Anual	Font: Estadístiques Biblioteques. Departament de Cultur
DNTEXT							
aments/empreses							
			114				Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimoni
			180				Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimoni
			41				Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimoni
			16				Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimoni
ppretació							
iblioteques públiques						Anual	Font: Estadístiques Biblioteques. Departament de Cultur
us	312		314			314	Font: Departament de Cultura. Estadística d'arxius
itants/Usuaris							
leccions	13.601.273	15.754.554				Anual	Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimoni
seus	10.550.268	10.248.837	10.364.233			Anual	Font: Recompte de visitants dels equipaments patrimoni

CÀLCUL DE LES ESTIMACIONS PER DOMINIS CULTURALS I CLASSES

A partir dels indicadors recollits a les bases de dades es calcula l'estimació de l'impacte econòmic generat per la COVID-19 a través de cada classe o sector definit en el marc conceptual de l'estudi. Aquesta aproximació també permet obtenir una primera radiografia inicial i provisional del que ha pogut passar durant el 2020 en cada àmbit.

PRESENTACIÓ I CONSENS DEL MODEL D'ESTIMACIÓ

A partir de la primera aproximació del model d'estimació, s'han compartit i validat les dades que s'han anat incorporant i actualitzant en el model de càlcul juntament amb el Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA), el Gabinet Tècnic del Departament de Cultura i l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC), fins a obtenir l'aproximació final que es presenta a l'estudi.

ELABORACIÓ I PRESENTACIÓ DE L'INFORME

El document *Impacte econòmic de la COVID-19 en els sectors culturals. Informe de resultats de l'any 2020*, inclòs a la col·lecció «Informes CoNCA», ha estat elaborat per D'EP Institut a petició del Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA), el Gabinet Tècnic del Departament de Cultura de la Generalitat i l'Institut Català de les Empreses Culturals (ICEC).

Consell Nacional de la Cultura i de les Arts

Plenari

Vinyet Panyella i Balcells, presidenta
Margarida Troguet i Taull, vicepresidenta
Jordi Font i Cardona, secretari
Salvador Casals i Romagosa, vocal
Edmon Colomer Soler, vocal
Núria Iceta Llorens, vocal

Direcció

Sílvia Muñoz d'Imbert

Equip tècnic

Anna Alba Creus, Jordi Auladell Marquès, Lídia Benito Porté, Gemma Carbonell Jorquera, Ramon Castells Ros, Jesús Fernández Acebal, Cèlia Garcia Trujillo, Àngels Giráldez González, Ana C. Loayza Martín, Lluïsa Sala i Tubert i Joan Torrent Pérez.

Equip d'elaboració de l'informe

Josep Lluís Segú, Sílvia Amblàs i Laia Gall (D'EP Institut)
Ramon Castells Ros (CoNCA)
Francesc Vilaró, Neus Ríos i Javier Redondo (Gabinet Tècnic del Departament de Cultura)
Montse Cosialls i Gemma Barberan (ICEC)

Coordinació de l'edició: Enric Carpio
Correcció lingüística: Tau Traduccions SL
Disseny i maquetació: Opisso studio

El document *Impacte econòmic de la COVID-19 en els sectors culturals. Informe de resultats de l'any 2020*, editat pel Consell Nacional de la Cultura i de les Arts (CoNCA), està subjecte a una llicència de Reconeixement-NoComercial-Compartirigual 4.0 Internacional de Creative Commons. Se'n permet la còpia, la distribució, la comunicació pública i la creació d'obres derivades, sense ús comercial i sempre que se'n reconegui l'autoria i es mantingui la llicència en les seves noves creacions.



